

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 3. Deus in tempore non operatur peccata nostra, nec est agens
principale respectu illorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

denegandi Achabo Regi auxilium congruum ad vitandam deceptionem. Nam diabolus se ipse obtulit Deo ad decipiendum Achabum, neque imperio egebat, cum ex se paratissimus esset ad nocendum, & ad omne malum promptissimus: egebat igitur sola permissione falsis prophetis mendacium suggerendi, per quos prophetas, tanquam organa sua, certè certius decepturus erat Regem, nisi Deus illum ad deceptionem vitandam specialiter adjuvaret.

RESPONSIO III.

Deus in tempore non operatur peccata nostra, nec est agens principale respectu illorum.

Prob. 1. Deus ea tantum operatur in tempore, quæ prædestinavit in æternitate, ut docet S. Augustinus lib. de præd. Sanct. cap. 10. *Prædestinatione quippe Deus, inquit, ea præcivit, quæ fuerat ipse factururus.* Atqui, ut Resp. 1. demonstratum est, Deus peccata non prædestinavit. Ergo, &c. 2. Deus nihil odit ex iis, quæ operatur, juxta illud Sap. c. 10. *Nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Atqui Deus odit peccata, juxta illud Sap. c. 14. *Odio est Deo impius, & impietas ejus.* Ergo, &c.

Obj. 1. Lib. 2. Reg. c. 12. sic legitur: *Hæc dicit Dominus; Ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis hujus. Tu enim fecisti abscondite: Ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel.* Quibus verbis Scriptura significat Deum fuisse causam principalem incestus Absalonis, R. hoc negando, tanquam falsum & impium. Deus itaque, quod bonum & justum erat, voluit punire Davidem propter adulterium & homicidium. Quam voluntatem ut exequeretur, Absalonem ad incestum non impulit, aut suadendo, aut imperando, aut voluntatem ejus immediatè movendo; sed solum, cum facile posset impedire, permitrendo.

Nota. Deus voluntati Absalonis ad multa scelera paratæ viam aperuit ad hæc, non ad alia; vim aperuit ad invasionem regni & ad incestum, ad alia verò scelera clausit: hoc autem præstitit, in ejus & aliorum cordibus operando; illud verò sinendo, seu non impediendo; poterat enim variis modis impedire ne regnum invaderet, sive operando in corde ipsius, sive operando in cordibus Israelitarum, sive etiam operando in corde Davidis, ne illum ab exilio reduceret, vel ne reducto consideret, sed ejus consilia diligentius exploraret, sive denique aliquid aliud faciendo, unde conatus Absalonis redderentur irriti. Similiter variis modis impedire poterat incestum Absalonis, vel immittendo illi bonam aliquam cogitationem, aut bonum affectum, quo à tali facinore avocaretur, vel averterendo mentem Achitophelis à dando tali consilio, vel ipsi Davidi mentem injiciendo, secum, cum fugeret, uxores omnes abducendi, aut aliquod aliud medium adhibendo, quo tanta infamia à Davide averteretur.

Quando igitur Deus dicit Davidi: *Ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas, &c.* nihil aliud significat, quam se non impediturum, ne Absalon regnum ejus invadat, ejusque uxores corrumpat; sed hoc utrumque scelus in poenam scelerum ab eo admissorum, permitturum esse; quantumvis utrumque multis modis posset impedire, & impediturus fuisset, si ipse non peccasset: quandoquidem tam habet in potestate sua malas hominum voluntates, quam bonas; & quantumcumque ad malum volendum & agendum inclinatae sint, potest illas pro arbitrio ab hoc vel illo malo volendo & agendo cohibere, occulto & invisibili modo circa illas, aut in illis operando, imò & illas ab omni malo volendo & faciendo arcere, illas ab amore mali ad amorem boni interna sua & infallibili operatione traducendo; unde nunquam in malum se precipitant, aut se precipitare possunt, nisi qua viam eis aperit, non quidem eas positivè impellendo ad ruinam, sed ne ruant, non tenendo.

Obj. 2. Luc. c. 2. dicitur: *Ecce positus est hic in ruinam & in resurrectionem multorum in Israel.* Et il-

lud Ephes. c. 1. *Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.* Et illud Prov. c. 16. *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, impiis quoque ad diem malum.* Ex quibus colligitur Christum venisse, ut esset causa ruinæ multis Judæis; Deum non solum bonas, sed etiam malas voluntates operari, & impios creare ad interitum sempiternum, proindeque causam principalem esse peccatorum, quibus ad interitum sempiternum ruunt. R. negando has omnes impias & blasphemias illationes.

Ad 1. autem locum R. his verbis prædici Christum multis, qui in eum credituri sunt, fore causam resurrectionis & salutis; multis verò, qui eum despiciunt, fore causam passionis & ignominie crucis, contra intentionem suam fore occasionem ruinæ, non quod illis hanc occasionem daturus sit, sed quod illi eam pro sua voluntaria cecitate accepturi sint: unde ipsi sibi causa ruinæ fuerunt, non verò Christus.

Ad 2. R. Apostolum non dicere, quod Deus omnia absolutè operetur, quæ sunt in mundo: non enim Deus operatur ea quæ odit, quia nihil odit eorum, quæ operatur, ut dicitur Sap. cap. 11. *Odit autem peccata.* Ergo peccata non operatur. Sensus igitur Apostoli est, quod Deus operetur omnia, quæ operatur, seu, quod idem est, nihil operetur, nisi liberè & maturè; sicut viri prudentes dicuntur omnia prudenter agere, non quod omnia agant, sed quia nihil nisi prudenter agunt. Sic autem Apostolum interpretatur S. Hieronymus apud Bellarm. lib. 2. de statu peccati c. 16.

Ad 3. R. sensum esse, quod Deus ad gloriam suam, seu ad perfectionum suarum manifestationem creaverit omnes homines, non solum eos, qui, ipso donante, futuri erant boni, sed etiam eos, qui, ipso permittente, futuri erant mali, ut in his scilicet tolerandis patientiam, & puniendis justitiam, in illis verò justificandis misericordiam, & remunerandis munificentiam, in omnibus sapientiam & potentiam suam ostenderet. Deus igitur non dicitur creare impios ad diem malum, seu ad justitiam & potentiam in eorum suppliciis demonstrandam, quia ante omnem absolutam demeritorum prævisionem statuit in eorum suppliciis justitiam & potentiam suam demonstrare: nam alicui ante demeritorum absolutam prævisionem supplicium decernere, non justitia, sed injustitia est, sicut injustitia, non justitia est aliquem sine demerito supplicio afficere, ut docet S. Augustinus epist. 106. ad Paulinum: *Quemquam immeritum, & nulli obnoxium peccato, si Deus damnare creditur, alienus ab iniquitate non creditur.* Et lib. 3. contra Julianum c. 18. *Bonus est Deus, justus est Deus: potest aliquos sine bonis meritis liberare, quia bonus est; non potest quemquam sine malis meritis damnare, quia justus est.* Manifestè autem debet S. Doctor intelligi tam de damnatione in præsentia, quæ non possit esse justa sine malis meritis in præsentia, quam de damnatione in re, quæ justa esse non possit sine malis meritis in re præexistentibus. Deus igitur dicitur creare impios ad diem malum, quia creat illos cum æterno decreto illos damnandi, sed præsupponente absolutam prævisionem demeritorum, quæ ipse facturus non est, sed solum permittens, quæ ipse non præparavit, sed solum permittere decrevit in æternitate, ut in tempore justitiam & potentiam suam demonstraret in puniendis malis meritis, quorum non est author, sed justus ultor.

Obj. adhuc illud Exod. c. 9. Idcirco autem posui te, ut ostendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in omni terra. Quem textum sic refert Apostolus Rom. c. 9. *In hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, &c.* Ex quibus verbis videtur colligi Deum creasse Pharaonem, ut peccaret, & punitus ob peccata, potentiam Dei demonstraret, proindeque Deum peccata Pharaonis operatum esse, ut in illis postea puniendis potentiam suam ostenderet.

R. neg. hanc impiam illationem. Itaque sensus hujus

hujus Scripturae est: Ubi primum malus & impius effectus es, porui tibi regnum cum vita eripere; malui tamen in vita te diutius conservare, ut malitia tua, quam non feci, sed solum permisi, uterer ad probationem populi mei, & potentia mea in supplicio tuo demonstrationem. Ita interpretatur S. Augustinus q. 32. in Exodum: *Et propter hoc ipsum conservatus es, inquit, ut ostendam in te virtutem meam, & ut annuncietur nomen meum in universa terra. Hec Scripturae verba & Apostolus posuit, cum in eodem loco perdifficili versaretur. Ibi autem & hoc ait: Si autem volens Deus ostendere iram, & demonstrare patientiam suam, attulit in multa patientia vasa ire, parcendo utique iis, quos malos futuros esse praescierat, quae vasa dicit perfecta in perditionem.*

Deus igitur, interprete S. Augustino, non aliter impios ad peccandum creat vel excitat, quam eos creando, quamvis illos impios futuros esse praesciat, quam illos non eripiendo & vita, cum primum peccare coeperunt, illosque sustinendo in multa patientia, & vitam illis ad tempus longum tribuendo, non ut illorum efficaciter miseretur, sed ut in puniendis eorum sceleribus, quae non facturus, sed permittitur, iram & potentiam suam demonstrat ad gloriam suam & electorum utilitatem, quibus omnia cooperantur in bonum. Unde malos seu reprobos vocat Apostolus vasa ire, quae dicit perfecta esse in perditionem, non quod Deus velit eos peccare, ut pereant & damnentur, sed quod velit eorum peccata permittere, ut eorum improbitate boni exerceantur, vel admonerentur eorum temporali supplicio, eosque postquam electis profuerint in hac vita, velit in altera propter peccata, quae permittit, aeternam subire damnationis poenam, in qua infligenda iram & potentiam suam aeternum demonstraturus est, aeternum quoque ostensurus bonitatem suam in vasis misericordiae.

Deus igitur non facit malos, sed illis utitur ad bonum electorum; neque creat, ut mali sint, sed creatos permittit fieri malos; neque malos effectos patitur, ut peiores fiant, & malitiam suam augeant, sed ut vitio suo in malitia sua obstinati, bonos exerceant, vel debito supplicio affecti admoneant, omnesque agnoscant, quanta sit ira & potentia Dei in sceleribus vindicandis. Audiamus adhuc Augustinum loco citato. *Novit, inquit, ergo Deus bene uti malis, in quibus tamen humanam naturam non ad malitiam creat, sed eos perfert patienter, quousque scit oportere, non inaniter, sed utendo eis ad admonitionem vel exercitationem bonorum. Ecce enim ut annuncietur nomen Dei in universa terra, vasis misericordiae utique prodest. Ad eorum itaque utilitatem Pharaon servatus est.*

ARTICULUS VII.

Utrum Deus sit causa excitationis & obdurationis.

Nota. 1. Cæcitas mentis consistit in præiudiciis seu persuasionibus falsis, quibuscum falsa & erronea conscientia naturali necessitate connexa est, & ad quas voluntas ita afficitur, ut præ illis non solum quamlibet verisimilitudinem, sed etiam ipsammet evidentiam contemnat & abiciat. 1. Itaque cæcitas mentis consistit in falsis præiudiciis: nam, ut ipsa vox indicat, est saltem quoad entitatem in mente tanquam in subiecto, proindeque quantum ad entitatem non nisi in actibus erroneis consistere potest. 2. Consistit in falsis præiudiciis, quibuscum naturali necessitate connexa est falsa & erronea conscientia: nam cæcitas mentis dicitur in ordine ad mores, ac proinde falsa præiudicia in quibus consistit, in materia morum versantur. Falsa autem præiudicia in materia morum non potest sequi nisi falsa & erronea conscientia. 3. Cæcitas mentis præter falsa præiudicia in intellectu dicit pravam affectum in voluntate: nam præiudicia illa sunt voluntaria: non possunt autem esse voluntaria, nisi per aliquem pravam affectum vo-

luntatis, quocum unum totalem actum in genere moris constituent. 4. Dicit pravam affectum, quo voluntas sic afficitur ad falsa præiudicia, ut præ illis, &c. Nam ad cæcitatem mentis non sufficit quilibet prava adhesio ad falsa præiudicia: alioqui quilibet error voluntarius in materia morum esset mentis cæcitas, quod est falsum: multi enim habent errores in materia morum, sive indirectè, sive etiam directè voluitos, qui tamen nec dicuntur, nec sunt excæcati. Superest ergo ut cæcitas mentis quantum ad actum, quem dicit in voluntate, constituitur in affectu pravo, quo voluntas voluntaria quadam immobilitate, & cum summa quadam apprehensione adheret falsis præiudiciis in materia morum: unde fit, ut præ illis præiudiciis quamlibet verisimilitudinem, imò & evidentiam in oppositum contemnat, & ut falsam abiciat. Hinc qui excæcatus est, non solum non videt, sed nec videre potest in sensu composito talis affectus; quod ad cæcitatem requiritur: cæcus enim dicitur, non ille qui non videt, sed qui videre non potest. Hinc illud Joan. c. 12. *Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaias: Excæcavit oculos eorum.* Iudaei credere non poterant Christum esse Messiam, quia erant excæcati, hoc est, quia tanta obstinatione adhaerebant falsis præiudiciis, quæ adversus Christum conceperant, ut præ illis omnem in oppositum evidentiam faciliè contemnerent: unde in sensu composito huius obstinationis convinci non poterant per evidentiam miraculorum, & aliorum motivorum credibilitatis, quibus missionem suam demonstrabat Christus; & idcirco cæci erant, quia nec videbant, nec videre poterant.

Nota 2. Durities cordis est affectus pravis, quo voluntas admonitiones divinas tanquam internas quam externas contemnit, eisque resistit, imò nec eas sentit: *Quid ergo cor durum?* inquit S. Bernardus lib. 1. de consideratione c. 3. *ipsum est, quod nec compunctione scinditur, nec pietate molitur, nec movetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur.* Puulo superius dixerat: *Solum est cor durum, quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit.* Et verò sicut cor dicitur tenerum, ut ait Bellarminus noster, molle & carneum, quando admonenti Deo vel homini faciliè acquiescit, quia caro mollis & tenera faciliè penetratur, & exiguas etiam punctiones percipit: ita cor durum, lapideum, grave, crassum dicitur, quando correptionibus & admonitionibus divinis non movetur, nec eas sentit quidem. Imò durities cordis est affectus pravis, quo voluntas tam obstinatè obfirmatur in malo, seu tanta obstinatione ad malum afficitur & inclinatur, ut non modò non cedat, sed nec cedere possit increpationibus & admonitionibus divinis, sive internis, sive externis: hoc enim ad duritiem cordis requiritur. Nam durum dicitur, quod si comprimatur, nec cedit, nec cedere potest, sed potius distinguitur, quam cedat. Hinc illud Eccl. cap. 7. *Considera opera Dei, quod nemo possit corrigere, quem ille despexerit.* Hoc est, is quem Deus despexit, seu deseruit, & deferendo permittit indurari, à nemine corrigi potest, quia nimirum nullis correptionibus cedere potest in sensu composito obdurationis.

Nota 3. Cæcitas mentis, idem dic de cordis duritie, est peccatum, causa peccati, & poena peccati. Ita docet S. Augustinus lib. 5. contra Julian. c. 3. *Cæcitas cordis, inquit, quam solus remover illuminator Deus, & peccatum est, quo in Deum non creditur, & poena peccati, quia cor superbum digna animadversione punitur, & causa peccati, cum mali aliquid cæci cordis errore committitur.* Quod autem hic expressè dicit S. Augustinus de cæcitate mentis, intelligendus est dicere de duritie cordis, quia hoc loco promiscuè de utraque loquitur. 1. Itaque cæcitas mentis est peccatum, & quidem gravissimum. Nam omnis error gravis & voluntarius in materia morum est grave peccatum. Sed cæcitas mentis est unus aut multiplex error gravis & voluntarius in materia morum. Ergo, &c. Est autem peccatum gravissimum, quia error gravis & voluntarius in materia morum, cui voluntas tanto